

Niewątpliwie Użytkownicy Forum są koneserami w tematyce tego portalu. Dlatego przyjeżdżając do danej miejscowości i zwiedzając konkretny obiekt, szukają informacji pogłębiających Ich wiedzę. Starają się oddzielić falsyfikaty od oryginałów. W przypadku Zamku Wysokiego w Grudziądzu, na planszach objaśniających relikty murów jedyną wiarygodną informacją jest średnica wieży widokowej Klimek, zbudowanej w 2014 roku na oryginalnym kamiennym fundamencie.

Tu nawiązuję do poprzedniego postu, informacji w załączniku o rozebranym w 2024 r. fragmencie muru po stronie południowo – zachodniej.

Był to bardzo istotny element zamku.

Lustracja zamku z 1603 r. zawiera informację o szafce na listy, z wyrwana kratą, po stronie lewej tunelu bramnego.

POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE
ODDZIAŁ W GRUDZIĄDZU

INWENTARZ
STAROSTWA GRUDZIĄDZKIEGO
Z R. 1603

ORAZ REJESTR DOCHODÓW Z LAT 1601 – 1603

WYDAŁ

STEFAN CACKOWSKI

GRUDZIĄDZ 1965

sosnowym z wierzchu położono, co tam za paniej gnieźnieńskiej³ w garcach ziele stawało.

W bramę wszedłszy po lewej ręce drzwi w murze, na żelaznych zawiasach z ślepym zamkiem, ku Wiśle. Bywało w tym miejscu za tymi drzwiami (wedle powieści ludzi i starego inwentarza) mieszkania kielka niezłego, ale za pana gnieźnieńskiego rozebrano je i starych murów podwyższywszy inaczej pobudował i w tych pokojach sam mieszkiwał. Na dole i z d e b 3 astrychem położone. W pierwszy ku Wiśle piec dobry pstry, stół dobry malowany lipowy z półskrzynkiem zamczystym, szafa z zamczkiem i z kratą, dla chowania listów, w ścianę wmurowana, w której szufladek 6, ale krata oddarta, ławy dobre w koło. Z tejże izby drzwi 2 na żelaznych zawiasach do potrzebnego miejsca, okna 2 w ołów dobre, tylko 2 błony stłuczone. [f. 2v] Z tejże izby druga i z b a, w niej piec takowyż dobry i komin z zasłoną, stołów 2 długich, 1 kwadratowy, zydlów 3, ławy około dobre, służba prosta malowana dla chowania szklenic, która na żelaznej nodze spuszczać się może, bez zamku, okna wszystkie w ołów dobre. Z tejże izby trzecia i z d e b k a niewielka, w niej piec takowyż niezły, listwy w koło malowane, ławy dobre, także okna w ołów dobre, jednej tylko kwatery cały nie masz, szafa w murze i z kratą dla chowania listów, zamek oddarto, szufladek 10, jednej nie masz, stolik dębowy kwadratowy dobry, zydlów 2. Nad temi trzema izbami s a l a dosyć wielka przez wszystko budowanie, z kominem przestronym. W tej sali okien 8, u wszystkich błony w ołów dobre, tylko kwater 3 nie masz, a 3 napsowane, stołów długich sosnowych 4, jeden kwadratowy, zydlów 2 prostych, 1 bez poręcza, ławy wszędy w koło. W rogu podle komina służba malowana prosta, w kratę oblanowana, zamek u niej odjęto, także i u tych drzwi, drzwi na żelaznych zawiasach z antabą.

W tym budowaniu u wszystkich okien, tak na dole, jako i na sali, okienice na żelaznych zawiasach, jednak niektóre poupadały od wiatru. Drzwi wszędy na żelaznych zawiasach z zamkami, klucze p. Sułowski dał porobić. Dach na tym budowaniu nowy, wszakże trzeba poprawić, bo już drugdzie ciecie i mur, że cienki, już się drugdzie pada.

Pod temże mieszkaniem w dobrych starych murach 2 niesklepiste p i w n i c e, jedna z drugiej przegrodzone, drzwi na żelaznych zawiasach.

Po drugiej stronie w tejże bramie, przeciwko temu mieszkaniu, drzwi na żelaznych zawiasach z wrzeczadzem i z skoblem na p r z y k o p między mury, gdzie też plac niewielki i drzewa w nim sadzonego kielka. W nim mały a l k i e r z y k, jako i nad samym przykopem na moście, na starym murze postanowiony i dachówką nakryty, ale się rozwali leda kiedy. W nim stół prosty i ławy.

³ Kasztelanowa gnieźnieńska, trzecia żona Jana Zborowskiego, Katarzyna Konarska — W. Dworzaczek, Genealogia, Warszawa 1961, Tablice, tab. 133.

Szafka na listy, stan w 2014 r., podczas uzupełniających badań archeologicznych

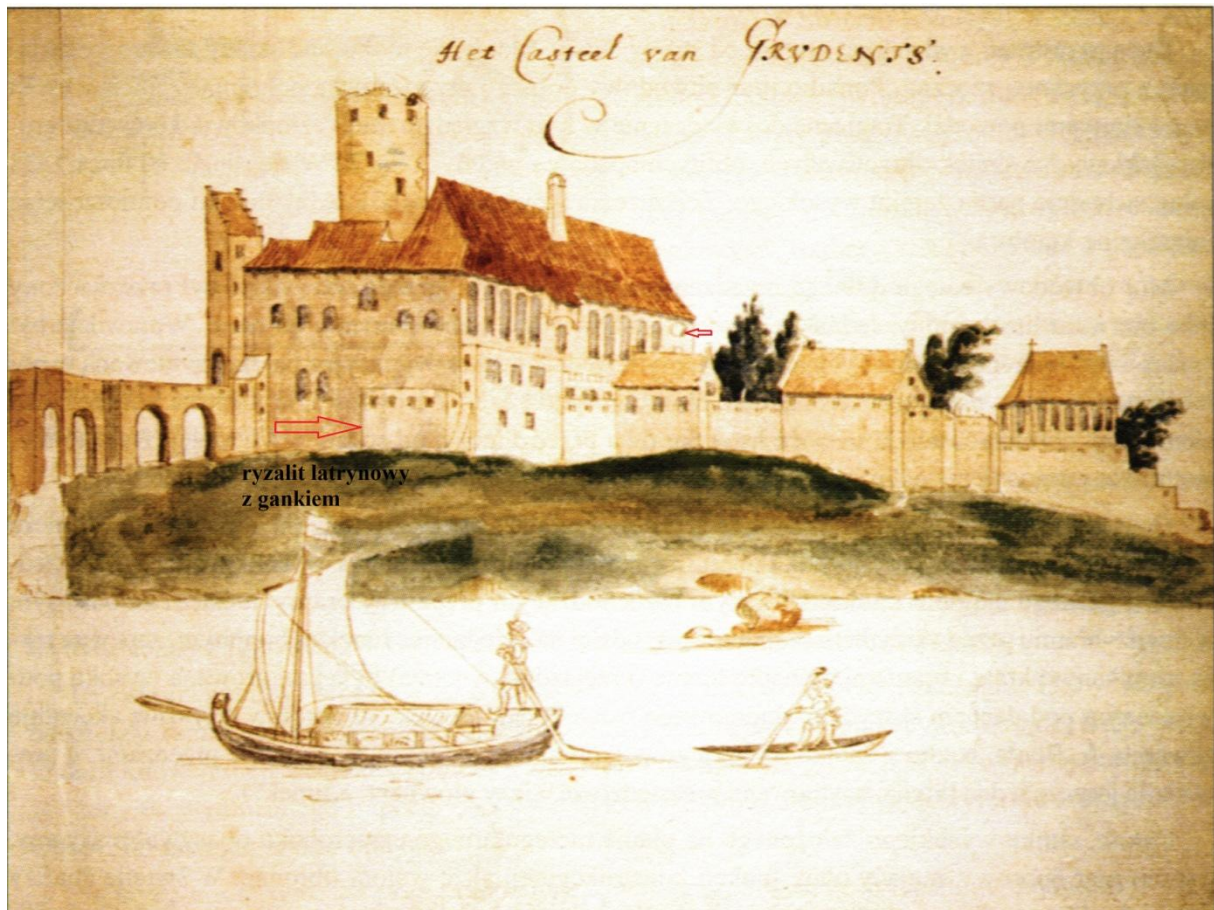

Na zdjęciu widać dwie równoległe ściany. Ta ściana północna została rozebrana w 2024 r., w związku z budową pomostu.

Ja wytłumaczyć obecność dwóch równoległych ścian w tak bliskiej odległości?

Odpowiedź jest na planie geodezyjnym z XVIII w. Tam był ganek, prowadzący do ryzalitu latry nowego, widocznego na panoramie A. Boota, z 1 poł. XVII w. W tym ganku, od strony zachodniej było jedno okno.

Zamek w Grudziądz. Widok od zachodu z I połowy XVII wieku (wg akwareli A. Boot'a)

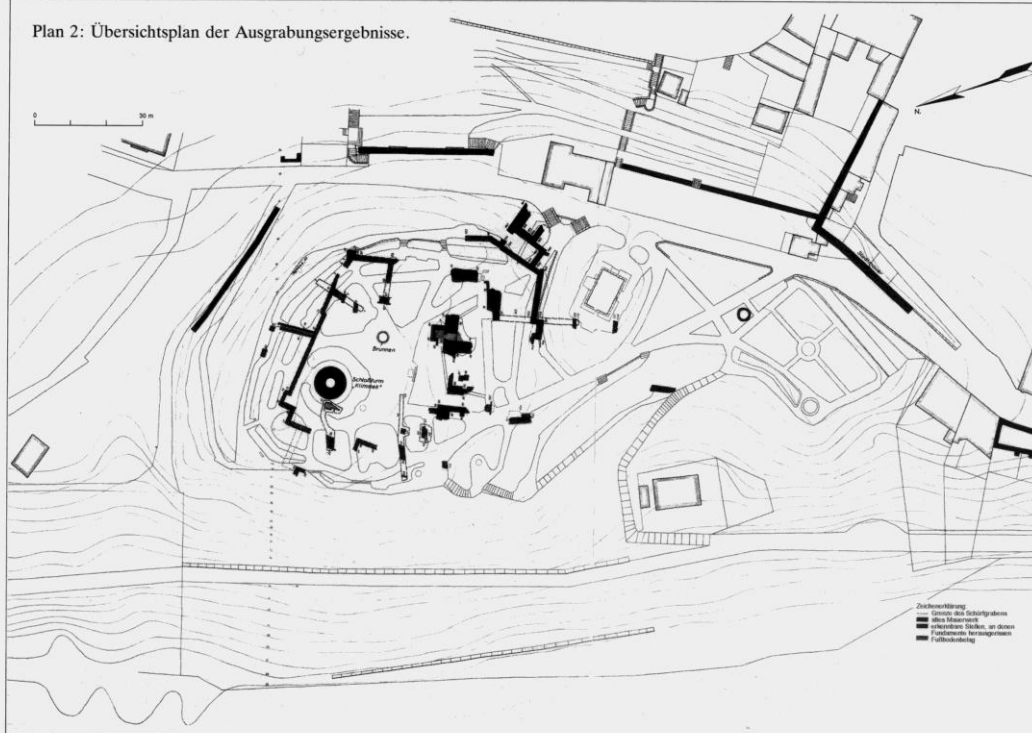

Ganek w części południowo –wschodniej. Został on zniekształcony w formie romantycznej ruiny na przełomie XIX/XX w.

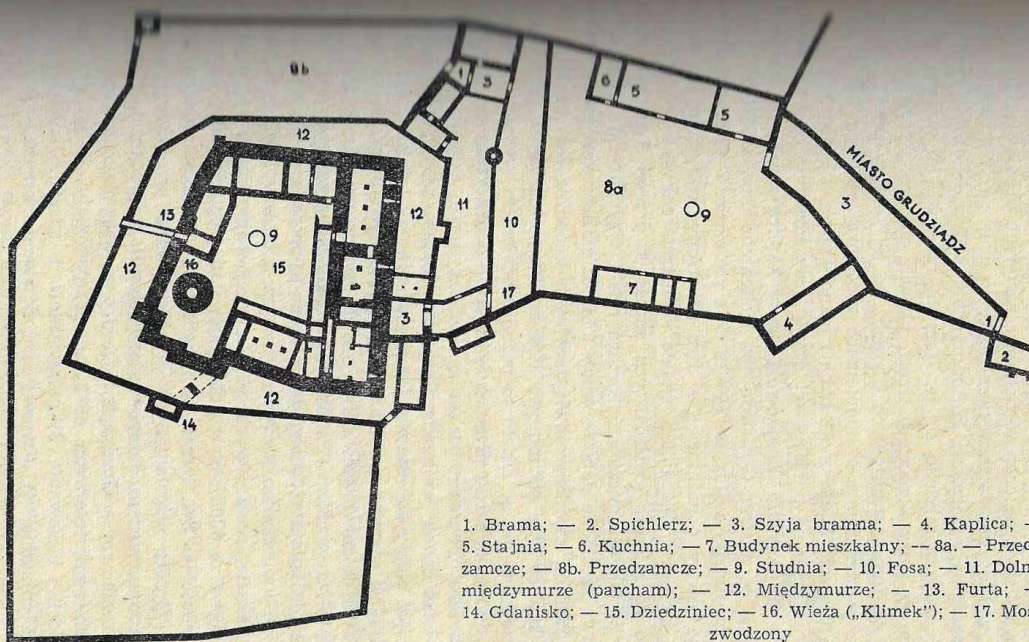
H. Jacobi ani części południowej, ani zachodniej nie badał. Pokazuje to inwentaryzacja jego wykopów.

W XXI w. , mimo ewidentnych błędów i widocznej fantazji H. Jacobiego, przyjęto rozplanowanie zamku, jako zgodne z badaniami archeologicznymi z XXI w.

Plan 2: Übersichtsplan der Ausgrabungsergebnisse.

133

1. Brama; — 2. Spichlerz; — 3. Szyja bramna; — 4. Kaplica; — 5. Stajnia; — 6. Kuchnia; — 7. Budynek mieszkalny; — 8a. — Przedzámce; — 8b. Przedzámce; — 9. Studnia; — 10. Fosa; — 11. Dolne międzymurze (parcham); — 12. Międzymurze; — 13. Furta; — 14. Gdanisko; — 15. Dziedziniec; — 16. Wieża („Klimek”); — 17. Most zwodzony

Ryc. 3. Zamek w Grudziądzu. Rekonstrukcja fundamentów i piwnic na podstawie badań z 1. 1941—42

DZIEJE ZAMKU GRUDZIĄDZKIEGO

89